

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Variorum In Europa Itinerum Deliciae

Chyträus, Nathan

[Herborn], 1599

VD16 C 2803

Rostochii. In Mariano.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70708)

Inter spinas calceatus.		In fide & virtute.		Sperne te sperni.
Pietas in fine coronat.		In silentio & spe.		In parvo quies.

ROSTOCHII. IN MARIANO.

CHRISTUS PRO NOBIS MORTUUS RESUR-
rexit: & nos mortui certò resurgemus.

D. Jacobo Bordingo, artis Medicæ Doctore, & Serenissi-
mi Regis Daniæ Archiatro, vera sapientia, & cog-
nitione totius Philosophiæ, & trium linguarum, & veræ
de Christo doctrinæ, & omnium virtutum laudè præstan-
ti: viro clarissimo & optimo: qui in hac quoque Urbe &
Academia, annis septem vivens & docens, omnium bo-
norum & doctorum eximia studia, & honestissimam ac
perpetuam memoriam sibi comparavit: & tandem Haf-
niæ decessit, Anno M. D. L X. die v. Septembris, hora III. L.
vespertina: cum attigisset annum ætatis L. conjunx Fran-
cisca Nigrona & liberi posuerunt.

ARNOLDI BURENII.

Deo trino & uni.

Arnoldo Burenio, viro optimo & doctiss. præclarè de
saniorè philosophia & elegantioribus litteris ante omnes
apud nos merito; primùm animi & ingenii Principis Ma-
gni Episcopi Suerinensis, Ducis Megapol. informatore:
post hujus Academiæ Professori primario: ejusq; conjugi
Annæ Schroderiæ, matronæ opt. & matrifam. diligentiss.
Liberi superstites posuerunt.

Burenus vixit annos xx c i. decessit an. D. M. D. L X V I.
17. Kal. Septemb.

Conjux

Conjux vixit annos LXXVI. decessit an. D. M. D. XXXV.
3. Non. Octob.

Τῆς δ' ἐν σοφῶ Βερηνίε κείται δέμας.
Μάκαρ δ' ὁ νῆς ἐν ἔρανοῦ ναίει Πυχαῖς.
Ἐκ γῆς δ' ὄλοιτ' αὖ οὐδέπω κείνου κλέεθ'.

ANDREÆ MARTINI PASTORIS.

*Hic scelerum terror, divini buccina verbi,
Martinus jacet Andreas, venerabilis ore
Augusto, præstans animi, zeloq; verendus,
Itala quem juvenem tellus cultissima vidit:
Dania quem magni pendentem oracula Christi
Obstupuit, cum Rege ipso, regumq; ministris.
Post iterum patrii quem templa scholæq; Roseti
Audivere gravem eloquio, vitæq; decenti
Innocuum, nunc ille cava jacet obrutus urna.
Templa, schola, domuumq; patres, & patria plangat,
Vix habitura viro huic similem, subeuntibus annis.*

BARTHOLEMÆI BATTI ALOSTENSIS
exulis propter Evangelicam confessionem. qui
obiit 1558. 24. Januarii.

*Plurima pertuleram quondam qui nomine Christi
Damna, sub hac recubo Bartholemaus humo.
Sole sub occiduo cunas præbebat Alostum,
Lambit ubi Treviri fertilis unda solum.
A puero placuere sacri mysteria verbi,
Illustrata tua, magne Lutheræ, face.
Hinc ego Pontificum fraudes arteisq; perosus,
Sincera tenui religionis iter.
Quaq; Deum potui, colui pietate, fideq;
Et labor in Christum credere solus erat.
Tota sed in ventris studio qua turba moratur,
Cæperat hinc studiis esse inimica meis:
Insidias struit, & falsò mihi crimina fingit,
Donec in hoc duro carcere clausus eram.
Sicq; tenebroso desedi squalidus antro,
Dum novies Phœbo Cynthia clara fuit.*

At Ganda Proceres, tandem (sit gratia Christo)
Exemptum veteri restituere loco:
Feceruntq; sua civem me protinus urbis,
Cujus ego cultor bis duo lustra fui.
Hostibus indomitis donec gravis ira resurgens,
Et furor & tristes me petiere mina.
Inde meo capiti ferrumq; ignemq; parabant,
Heu quantum vera est in pietate crucis!
Exilio mutare domos patriamq; coactus,
Conjuge cum cara pignoribusq; tori.
Plurima sustinui terraq; mariq; pericla,
Tadia multa via, tadia multa maris.
Donec ad hac tandem deflexi littora cursum,
Qua vera hospitium religionis erant.
Quodq; superfuerat confecto tutius arvo,
In studiis clausi fata suprema meis.
Sic mea me tumulo conjunx, prolesq; novena
Condedit, aeterno mens mea juncta Deo est.

Doctori Matthæo Roselero, hujus Reipub. Syndico, &
 Academiae Professori, excellentis ingenii, doctrine, & elo-
 quentiæ singularis viro, frater Georgius Roselerus p. Obiit
 anno M. D. LXIX. die XXIII. Aprilis, ætatis suæ XLI.

Spargere rosas lachrymis madidas, subsiste viator,
Hic rosa perpetuo digna vigore jacet.
Qua rosa? non Roselerus erat tibi cognitus ille,
Eximius Rosea splendor honosq; scholæ?
Ignotus nūmne ille foret? Rosa candida salve.
Integer & niveus nam Roselerus erat,
Fragrantemq; sui passim spirabat odorem
Floribus ingenii, floribus eloquii.
Hic igitur Roselere cubas, ut amabilis orta
Qua rosa luce fuit, vespere sicca jacet.
Necte puer roseas tumuloq; appone corollas,
Non dubius vitam sic properare tuam.
 Versuum auctor Nathan Chytraeus.

JACENT HIC UNO IN TUMULO DUO FR.
 amitini, Jacob. Meinstorp. & Henning. Wonsflet. No B.
 HOLSATI. quos uno mense Ecthymata in ipso Æt. flo-
 re, ex

re, ex HAC in cælest. scholam transtulere. Tu mœstiff.
parentum CHRISTOPH. Meinstorp. & Waldemari
Wonsfl. postrem. QUOD SIBI ab his sperabant DEBI-
TUM pié solventium luctui condole, dum hæc legis, tuæ
quoque metæ VICINIOR.

OBIERE ILLE XXIIIX. Sept. HIC
XVII. Octob. An. 1588.

MORS MELIOR VITA TURPI.

POST CHORUM.

*Conjugii exemplum sancti Brandanus & Agne,
Corporis excurvias hæc posuere sui.
Quadraginta tuis annos Wismaria Consul
Civibus ut justa præfuit ille fide.*

IN S. PETRI.

Sepultura M. Joachimi Sluteri: qui anno 1523. primus
Evangelium in hac civitate puré prædicare incepit, pro-
pter quod intoxicatus obiit, in die Pentecostes anno 32.

IN D. NICOLAI.

M. Georgio Reichio Saganensi, viro pietate, doctrina,
vitæ sanctimonia, beneficentia, gravitate & zelo præstan-
ti, & in florida senectute fidelissimo hujus Ecclesiæ pa-
stori: ipsiusq; filio Josiæ Reichio S. Theologiæ Licentia-
to, patri doctrina & vitæ integritate non inferiori, & ejus-
dem in hoc templo successori: viris optimis, & cum om-
nium bonorum gemitu extinctis:

Gertrudis von der Beke vidua, marito caris-
simo; mater filio desideratissimo cum
lacrymis, & spe futuræ resurrectionis,
ipsa brevi secutura, P.

Obiit pater anno 1565. 2. Octob. anno æt. 70.
Filius 1568. Cal. Maji, anno ætat. 33.

IN JACOBÆO.

*Maxima nosse mori vitæ est sapientia, vivit.
Qui moritur, si vis vivere, discite mori, &c.*

INSCRIPTIO CAMPANÆ HORO-
logii Jacobæi.

*Indice me quoties fugientes suspicis horas,
Te toties gressu mors propiore premit.*

COLLEGII PHILOSOPHICI SUB
Pallade armata.

Barbaria victrix armataq; Gorgone Pallas.

IN FRONTE ÆDIUM D. FRIDERICI
Heinii LL. Doctoris & Consulis.

CADUCA LINQUE.
MENS DUX ESTO.
COGITA, FACITO.
TE RESPICITO.

IN COENACULO DOMUS EJUSDEM.
QUATUOR ELEMENTA.

IGNIS.

Scintilla é minima en quantus tibi nascitur ignis!

AER.

Aëris ad species animi mutantur & ipsi.

AQUA.

Vilis aqua est. sed quanam illa ratione carebis?

TERRA.

Est eadem, sed non omnis fert omnia tellus.

QUINQUE SENSUS.

VISUS.

Lucem oculis video, & varios discerno colores.

AUDITUS.

Consona me juvat; offendit symphonia discors.

OLFACTUS.

Fragrante oblector, vitioso offendor odore.

GUSTUS.

GUSTUS.

Inspidum & sapidum quid sit me iudice constat.

TACTUS.

Sentio quid calidum aut gelidū, quid molle, quid asprum.

PATIENTIA.

Frangitur aduersis nunquam patientia rebus.

JUSTITIA.

Justitia sine nil toto sibi constat in orbe.

SAPIENTIA.

Vigila & memento diffidere, hi sunt nervi sapientia.

BONA CONSCIENTIA.

*Hic murus aheneus esto;
Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.*

RES HUMANÆ CADUCÆ.

Ut sunt humana, nil est perpetuum datum.

INSCRIPTIO DOMUS
CLINGIANÆ.

*Fide Deo, diffide tibi, fac propria, castas
Funde preces, paucis utere, magna fuge.
Multa audi, dic pauca, tace abditā, scito minorē
Parcere, majori cedere, ferre parem.
Tolle moras, mirare nihil, contemne caduca,
Disce pati, & Christo vivere, disce mori.
Nathan Chytraeus.*

IN ALIA QUADAM DOMO.

DEUS omnia cernit & audit.

Innocuis vincit patientia sola triumphis.

φρόνη ταπεινά.

ἀγάπη δὲ ἰσχυρά.

σέργε παρόντα.

μελέτα αιώνια.

*Tu rege me, sano da sanam in corpore mentem,
Vivere da recté, da bene Christe mori.*

Nihil est minus ferendum quam rationem ab altero
vitæ & fidei poscere eum, qui suæ non possit reddere.

Tutto quel che luce non e oro.

AUGUSTINUS.

Nimis perversè seipsos amant, qui ideo alios errare vo-
lunt, ut ipsorum errores lateant.

Nulla est justior spretæ veritatis merces, quam menda-
ciis mancipari.

Veritas laborare potest: opprimi non potest.

Felix est, non qui habet quæ cupit: sed qui non cupit,
quæ non habet.

PHILO.

Ἐν Στόροις πόρων ἄπορειν ἴδιον θεῶν.

*Causa bona est, bonus est Dominus, bona crux, bona
spes est.*

Et cur non animo me juvet esse bono?

*Wer sich jetzt wil ernehren/
Muß vil thun/vnd wenig zehren.*

Ou bien, ou rien.

*Vnd wern der Neidhart noch so vil/
So gschicht doch was Gott haben wil.*

Τὸ ἐνθάδ' κελνεῖ.

Gedenck des tods vnd jüngsten grichts/
Seh from/traw Gott/sonst hilft dir nichts.

*Rebus in adversis una est medicina, Jehova
Cor patrum, os verax, omnipotensq; manus.*

Bete rein/
Traw Gott allein.
Arbeite fein/
Die sorg laß Gott befohlen sein.

Wer Gott herzlich vertrauen kan/
Der ist ein unverdorben man.

IN DOMUNCULA HORTI CUIUS-
dam suburbani.

Τὰ ἐπίκτητα ἐπίτηκτα.

Ut sementem feceris, ita metes.

Chrysoſtomus.

Ἐποδὴμάτων αἰδῶ καὶ ἰμαλίων δύνατον ζῆν. γεωει-
κῆς δὲ χεῖς ἀμήχανον.

*Fœcundante Deo, cujus benedictio ditat,
Floribus & fructu fertilis hortus erit.*

Amplior in celo domus est, & amœnior hortus.

Rebus ne crede caducis.

PLINIUS.

Honestis manibus omnia lætiùs proveniunt: quoniam
& curiosiùs fiunt.

Cc

COLUMELLA.

Procul ab agro suo dissitus, jacturæ suæ vicinus est.

PLINIUS.

Nullum justius genus reditus, quam quod terra, cælum, annus refert.

COLUMELLA.

In villicatione, sicuti in cætera vita, preciosissimum est, intelligere, nescire se quod nesciat, semperq; cupere, quod ignoret addiscere.

PALLADIUS.

Fœcundior est culta exiguitas, q̄ magnitudo neglecta.

Neq; qui plantat est aliquid, neq; qui rigat: sed qui incrementum dat, Deus.

COLUMELLA.

Omnia quæ seruntur diebus tepidis, melius quam siccis aut frigidis seruntur. nam tepor evocat, frigus includit.

CRESCENTIUS.

Quæcunq; serenda sunt, cum luna crescit, seminentur. quæ autem secanda, vel legenda, cum minuitur.

MUSÆI CUIUSDAM.

*Hoc ego musæum precibus studiisq; dicatum
Extruxi, ut parvum me quoq; parva decent.
Optime Christe fave studio nostroq; labori,
Me rege prasidio consiliisq; tuis.
Fac nihil hinc mediter, scribam, dicamve, legamve,
Quod non & laudi serviat omne tua.*

ΘΥΜΕΒΛΕΨΟΝΑΝΩ.

*Non hic certa domus, non propria tecta parantur,
Quid proprium fluxis rebus inesse queat?*

Nepos

*Nuper erat soceri domus hac, mors abstulit illum,
Cumq; hodie mea sit, cras erit alterius.
Sursum igitur mens agra vide magni atria cali,
Hic te certa domus, propria tecta manent.*

WARENI IN ME-
GAPOLI.
IN TEMPLO.

AD SEPULTURAM EPISCOPORUM SUERI-
nensium ex nobili familia Buloviorum.

*Vos qui transitis, memores nostri quoq; sitis.
Quod sumus, hoc eritis, fuimus quadoq; quod estis.*

STARGARDIAE
IN MEGAPOLI.

Magnanimo heroi Ulrico, Henrici filio ex Stargardiae
Ducibus ultimo, Principi bellica laude, & he-
roica virtute clarissimo:

Illustriss. Princeps Ulricus, Dei gratia, Dux Megapol. Prin-
ceps Vandalorum, &c. gratissimam in majores pie-
tatem testatus suam, memoriae posuit.

Anno M. D. XXXIII.

*Hoc tua nobilitas, toties spectataq; virtus
Promeruit, cippus ne rudis ossa tegat.
Dux Ulrice, tibi stirpis data linea summa est,
Te tulit extremum Stargaris alta ducem,
Te genus, & proarvi decorant, te stemmata gentis
Tollunt, tu factis nobile nomen habes,
Vicini sensere virum, sensere cohortes,
Victricesq; tuas extimere manus.*

Cc ij